

A szegedi újságírás száz éve

Vasárnap megnyílt a Somogyi-könyvtár sajtókiállítása

(A *Délmagyarország* munkatársától.) A szegedi Somogyi Könyvtár, amely hosszú évtizedek óta egyik legjelentősebb közművelődési tényezője az Alföldnek és amely közel kétszáz ezer kötetből álló gyűjteményével országos viszonylatban is számottevő közkönyvtár, érdekes kiállítást rendezett és nyitott meg ünnepélyesen csütörtökön délelőtt. Összegyűjtötte azt a változatos anyagot, amely a magyar sajtó fejlődését mutatja. A sajtókiállításnak elsősorban természetesen szegedi jellege van, a szegedi sajtó közel százszázados történetét szemlélteti, de a rendezőség gondoskodott arról is, hogy a közönség gondos elrendezésben tekinthesse azt, amivel joggal büszkélkedhetik a magyar élet; a mai magyar sajtó óriási anyagát.

A szegedi sajtó fejlődésének történelmi dokumentumait üvegszekrényekben állították ki. A közönség így tanulságos módon követheti a szegedi sajtó és a szegedi újságírás fejlődésének eleinte erősen hullámzó, de aztán magasba ívelő vonalát. A kiállított anyagból megtudjuk, hogy Szegeden már közel négyszáz évvel ezelőtt, 1570-ben volt *könyvnyomda*, amelyben Juhász Péter debreceni lelkész Új-Testamentum fordítását állították elő. De aztán, ugyilátszik, sokáig nyomtatóműhely nélkül volt a város, aminek az a magyarázata, hogy azokban az időkben *királyi engedély nélkül nyomdát senki sem rendezhetett be*, engedélyt viszont nem igen kaphatott az ilyen rebellis városnak a polgára, mint Szeged. A Somogyi Könyvtár nagy büszkeséggel őrzi az első megmaradt császári engedélykiratot, amely bizonyos Grün Orbán nevezetű szegedi polgárnak ad könyvnyomda felállítására szabadalmat 1802-ben. Az okiratot II. Ferenc császár sajátkezűleg írta alá. A szabadalomlevél azonban szigorúan kötelezi a nyomtatómestert, hogy csak olyan nyomtatványokat készítsen, amelyeknek szövegét a *cenzura nem kifogásolta*...

Az első újság Szegeden 1849-ben jelent meg *Tisza Vidéki Újság* címen, egyes szám ára két váltó krajcár volt. 1849 májusában már új lap indult, a *Szegedi Hírlap*, tíz esztendővel később pedig a *Szegedi Híradó*. Ettől kezdve sűrűn jelentek és haltak meg a szegedi újságok és a szegedi sajtó a fénykorát a múlt század utolsó évtizedében kezdte meg, amikor olyan újságírók kerültek a már megerősödött szegedi lapokhoz, akikből nemsokkal később országos nagyság lett. Tömörkény István első írása 1884-ben jelent meg a *Híradóban* »Sugáruti Séták« címen, de még S...r I...n jelzéssel, ami a nagy író régi nevét, Steingassner Istvánt jelezte. Mikszáth Kálmán, a nagy palóc, 1878-tól 1881-ig volt szegedi újságíró, utolsó szegedi írása 1881 június 29-én jelent meg »Jasztrabék pusztulása« címen. Gárdonyi Géza 1888-tól 1891-ig újságíróskodott Szegeden. Első tárcája »Szegény öreg« címmel a *Híradó* 1888 február 28-i számában jelent meg. Móra Ferenc neve először 1902-ben bukkant föl »A föld« című tárcarovatban közölt vers alatt. Juhász Gyula első versét Szegeden a »Szeged és Vidéke«, Balassa Ármán nagytekinthető lapja közölte 1907-ben, január elsején, a versnek »Flóricá« volt a címe, első tárcáját pedig ugyanabban az évben július 14-én »Csipke Rózsi karrierje« címen.

A Szeged és Vidéke 1903 március 30-án gyászkeretes rendkívüli kiadásban közölte a Pestről táviratozott szomorú hírt, hogy Dankó Pista, a szegedi »Nótafa« meghalt.

A Szegedi Híradó egyik elsárgult oldala elárulja, hogy az első ipari vásárt 1876 augusztusában rendezték a szegedi iparosok, igen nagy sikerrel. A kiállításnak 2227 résztvevője és 35.000 látogatója volt.

Külön szekrényt kapott az az egyetlen példányban megjelent lapszám, amely a város történetének letragikusabb dátumát viseli a fején, 1879 március 12-ét. Ezt a lapszámot a Szegedi Híradó nyomdászai még kiszedték, első oldaláról, amely gyászkeretben közli a rettenetes hírt,

hogy a megdrájt Tisza Percsoránál átszakította a gátat és így a város pusztulása elkerülhetetlen, kefelevonatot készítettek, de a szedés már nem kerülhetett a gépbe, mert a víz elnőtötte a nyomdát. A kefelevonat csodálatosképen megmaradt és most a Somogyi Könyvtár sajtógyűjteményének legértékesebb ritkaságai közé tartozik.

Külön szekrényt kaptak azok a barna papírra nyomott újságok, amelyek a forradalom és a proletárdiktatura alatt jelentek meg. A szegedi vicclapokból szintén takaros gyűjteményt állítottak össze. A Híradónak egyidőben Szegedi Paprika

cimen jelent meg ilyen tréfás melléklete, amely Gárdonyi Géza ötlete volt és Tömörkény István szelleme hívta életre a Hüvelyk Matyit.

A mai szegedi lapok külön falat kaptak a kiállításban és a fal elárulja, hogy Szegeden ezidő szerint a napilapokkal együtt közel harminc időszakos sajtótermék jelenik meg. A változatos anyagban az első helyet a *Délmagyarország* foglalja el.

A megnyitó közönsége nagy érdeklődéssel tanulmányozta végig a tanulságos kiállítás gazdag és változatos anyagát.

CSAK EGY PERCRE

van a vásártól **Fischer László óra-, ékszer üzlete** Szeged, Klauzál tér 3.

A vásár tartama alatt készfizetésnél jelentős **árkedvezmény**, kirakati árban **előleg nélkül, hosszú hitelre, Kalász szelvényre.** Arany, ezüst, briliáns, órák

Allandóan fokozódik a Szegedi Ipari Vásár sikere

Negyedik napja tart a IX. Szegedi Ipari Vásár, amelynek arányai az eddigi vásárokat jóval felülmúlja. Egyöntetű a megállapítás, hogy mindaz, amit a kézműipar, háziipar, iparművészet és népművészet produkálni képes, a legszebb alkotásokban halmozódik fel a vásáron. A vásárnak allandóan nagy a látogatottsága és megindultak a vásárlások is, megrendelések, komoly érdeklődések nyilvánulnak meg az egész vonalon.

A vásár erőteljesen fellendítette a város idegenforgalmát is. Nemcsak az ország különböző részeiből, hanem a külföldről is érkeznek látogatók, akik a vásár területén működő *utlevéltámozó kirendeltségnél* kapják meg a magyarországi tartózkodásra szóló engedélyüket. A kirendeltséget dr. Pápp számvevőszéki tanácsos vezeti, aki a *vízumkiadással* kapcsolatos tudnivalókról az alábbi tájékoztatást közli:

— A Szegedi Ipari Vásár területén az ipartestület székházának I. emelén június 6-ig működik az *utlevéltámozó (vízum) kirendeltség*. A Szegedi Ipari Vásár által kibocsátott *vízumigazolványokkal június 6-án délig lehet Szegedre utazni, a kirendeltség déltől 5 óráig láttamozza az utleveleket* a vízumigazolványok alapján. A kirendeltségnél a rendes vízumdíj egyharmadát kell fizetni, a kedvezmény tehát 66 százalékos, ezenkívül 250 pengő kezelési illetéket kell befizetni minden láttamozásnál. Az utólagos vízum díja jugoszláv és román viszonylatban 650 pengő, csehszlovák viszonylatban pedig 450 pengő. Azok, akik vízumigazolványaikat a vásár pénztáránál felmutatják és lebélyegeztetik, külön belépődíjat a vásáron nem fizetnek. A vízumkirendeltség hivatalos óráit minden nap 9—1 és délután 3—5 óráig tartanak.

Ugyancsak a vásár területén működik a *posta vásári kirendeltsége*, amely külön »Ipari Vásár Szeged« keletbélyegzővel látja el a vásáron feladásra kerülő postai küldeményeket. A vásár postahivatalából 20 százalék kedvezménnyel lehet táviratozni és ugyancsak 20 százalék kedvezményt kapnak azok, akik a vásárhoz telefonjáról folytatnak belföldi távolsági beszélgetéseket.

A vásár első három napján számos kisipari és kereskedelmi érdeklődővel együtt küldöttsége érkezett az ország különböző részeiből a vásár látogatására. A küldöttségek elragadtatással beszéltek a vásáron látottakról és a vendégek megemlékeznek arról, hogy rendkívüli szolgálatakat tett a vásárnak a megnyitó ünnepségről adott *háromnegyedórás rádió-helyszíni közvetítés*. Budinszky Sándor színes rádióriportja fellelkesítette az érdeklődőket. Az érdeklődésre jellemző, hogy a helyszíni közvetítésről viaszlemezre felvett anyagot bár már *két ízben közvetítették Amerika számára* ismét programba vették és előreláthatólag

a jövő hét első napjaiban közvetítik *újabb a tengerentúli államok számára*.

A külföldi államok közül különösen Jugoszláviában fokozódik az érdeklődés. Tegnap dr. Szilágyi Géza kormányfőtanácsos telefonon közölte a vásár vezetőségével, hogy örömdetesen fokozódik a szimpátia a szegedi demonstráció iránt és *vasárnap nagyszámú küldöttség érkezik Belgrádból és a vidéki városokból a vásár látogatására*. A vásár vezetősége minden előkészületet megtett a jugoszláv delegáció fogadására.

A kormányzó a Szegedi Ipari Vásáron

Szeged kézműiparosága lelkesedéssel készül a vasárnapi ünnepre, amikor a Hősök Kapujánál felavatására érkező Horthy Miklós kormányzó látogatásával tünteti ki a vásárt. A vásár vezetősége Nagy József ügyvezető-alelnökkel az élén széles körű intézkedést tett, hogy a fogadtatás minél impozánsabb legyen.

A kormányzól látogatásra való tekintettel a vásár vasárnapi nyitásának programját meg kellett változtatni. Ezzel kapcsolatosan közli a vásár vezetősége, hogy *vasárnap délelőtt csak 10 órától kezdve van nyitva a vásár a közönség számára*. A vásár vasárnap esti zárórája a filléres vonatokra való tekintettel esti fél 8 óra. Egyébként a vásár naponta reggel 8-tól este 7-ig van nyitva.

Paplanok

Csipke függönyanyagok

Gyermekkkocsik

Butorszövetek

Domán szőnyegházban legolcsóbban Kalász szelvényekre is.